

להוציא שום דבר דרך פתחים, אלא חלונות היו להם פתוחות לרשות הרבים, ושם היו מראין להם הבשמים ואומרי' בואו וקחו לכם תבלין למצוה. ויש שגורסין תגרי הדך, מלשון או דכו במדוכה⁽¹⁹⁰⁾.

[דף קטז:] לפיכך אנחנו חייבין. יש שאומרין שזהו במקום ברכה שלפני הלל, ויהללוד ברכה שלאחריו. ויש שאומרי' ⁽¹⁹¹⁾ שאין מברכין על קריאת הלל זה לפי שחולקין אותו. ויש שאומרים ⁽¹⁹²⁾ לפי שאין אומרין אותו בתורת קריאה אלא בתורת שיר, ויהללוד הוא גם כן מן השבח וההודאה. ובמסכת סופרים ⁽¹⁹³⁾ אמרו בזה טעם אחר, למה אין מברכין על ההלל כליל פסח מפני שכבר בירכו בבית הכנסת בערב הפסח בין מנחה לערבית ⁽¹⁹⁴⁾. פי' שהיה מנהגם לומר הלל בבית הכנסת בערב פסח בין מנחה לערבית, זכר למקדש שהיו קוראין את ההלל כל עוד שהיו ישראל שוחטין את פסחיהן, כדאיאת התם בפסח שני ⁽¹⁹⁵⁾ דאמרין מימיה של כת שלישית לא הגיעה לומר אהבתי. ועל אותה קריאה שהיו קוראין אותו בבית הכנסת היו מברכין, אף על פי שאין מברכין על המנהג, כמו שאנו מברכין על הלל של ראש חדש ⁽¹⁹⁶⁾. מפני שכבר בירכו בבית הכנסת אמרו שם שאין צריך לברך עליו כלילה על השלחן.

מצה צריך להגביהה. פי' כשיאמר מצה זו שאנו אוכלין צריך להגביהה ולהראותה לבני הבית וכן מרור. אבל בשר אין ראוי להגביהה, כשיאמר פסח שהיו אבותינו אוכלין בזמן שבית המקדש היה קיים וכו' שלא יראה כאוכל קדשים בחוץ. ויש מפרשים זה על הגבהת הסל כשמגביהין אותו במקום עקירת השלחן שצריך שיגביה בו מצה ומרור אבל בשר לא. ועל כן יש שנהגו להוציא הורוע מן הסל כשרוצין להגביהו ולקרוא את ההגדה. ואף הרב בעל האזהרות אמר כן, וצריך להוציא בשר וביצה אשר שמה שלא יראה כמגביה קדשים בחוץ השמימה. אך הראב"ד ז"ל ושאר גדולים כתבו שאין צריך זה כלל, שלא דברו כאן על הגבהה זו, אלא כמו ⁽¹⁹⁷⁾ שפירשנו.

[דף קיט:] מאי אפיקומין. אמר רב שלא יעקרו מחבורה לחבורה. פי' ולשון אפיקומין אפיקו מאני, כלומר הוציאו כלים מחבורה זו לחבורה אחרת. ושמואל אמר כגון ארדילי [לין וגזוליא לאבא.

ב א ר מ ש ה

(190) במדבר יא.

(191) מהרי"ץ גיאות, מובא בטור א"ח סימן תעג.

(192) כ"כ רבינו האיי גאון בתשובה, הביאנה הר"ן והארחות חיים.

(193) עיין הלשון במסכת סופרים פ"כ ה"ט. ורבינו כתב רק תורף הדברים.

(194) לא מצאתי רמז במס' סופרים שקריאה זו היתה בין מנחה למעריב. ואולי כתב רבינו כן מסבא דנפשיה מפני שהיא זכר להלל שהיו אומרים בבית המקדש בשעת שחיטת הפסחים. וגם במאירי כתב שהיה מנהגם לקרא הלל בביהכ"נ מבעוד יום.

(195) לעיל סד.

(196) וכ"כ בברכות תודה ימים. ודלא כהרי"ף והרמב"ם.

(197) פירוש שא"צ להוציא הורוע מן הסל, אלא שאסור להגביהה. וכ"פ הרשב"ם

דף קטו: ד"ה ואין עוקר.